

פרד"ס יהודה

— מעלות שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק —

גליון 851 [שנה י"ח]

פרשת שופטים תשפ"ו

נוחה הימנו. אויב דער מענטש וועט נאר טראכטן אז ער דארף נאר געפעלן אין די אויגן פון אויבערשטן און נישט אין מענטשן, וועט דאך זיין אין רוח הבריות נוחה הימנו, ממילא וועט ער גארנישט אויפטאן, ווייל עס וועט חלילה זיין אין רוח המקום נוחה הימנו, אזוי ווי די וועלט זאגט: "מען דארף זיין צו ג-ט און צו לייט, און דאס מיינט נישט אז מען דארף טאן זאכן וועגן צו געפעלן מענטשן ווייל דאס הייסט פניות, אבער מען מיינט אז מען זאל זיך פירן אז מענטשן זאלן נישט רעדן אויף דיר. (שמח זבולון תשפ"ו)

[2] נישט געבן צדקה און בלייבן גארנישט פאר זיך! צדק צדק תרדף למען תחיה: (טו כ) פרעגן אלע פארוואס שטייט צוויי מאל "צדק צדק"? מען קען זאגן א מהלך אז עס שטייט אין גמ' (כתובות דף נ"א ערכין דף כח ע"א) אז אין אושאל האט מען מתקן געווען המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, מען זאל נישט געבן מער פון א פינטל פון דיין פארמעגן ווייל שמא יצטרך לבריות וועסט דארפן אנקומען צו מענטשן, און די גמ' דערציילט אז רבי עקיבא האט געוואלט געבן מען פון א חומש און די חברים זיינע האבן אים נישט געלאזט, קען זיין פשט צדק צדק תרדף: אפי' ווען דו ווילסט זיין א רודף צדקה און טאן חסד, פונדעסטוועגן זאל דאס זיין למען תחיה, דו זאלסט אליין קענען לעבן און נישט אנקומען צו די בריות, ווייל א עני איז חשוב כמת, און הייסט נישט געלעבט. (אמרות ה' הגאון ר' משה ליטש ראזענבוים מפרעשבורג)

התקשרות צו א צדיק

עלפי התורה אשר יורוד ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: (יז יא) שטייט אין פרק (אבות א טז) עשה לך רב, והסתלק מן הספק, צו פארשטיין וואס איז די שייכות פון האבן א רב צו אוועקנעמען דיינע ספיקות? נאר אויב א מענטש ווייסט אז עס איז דא א גרויסער צדיק, וואס איז מפורסם צו זיין א פועל ישועות, און ער וועט דיר זאגן עפעס צו טאן, אפילו עס זעהט אויס אז דאס איז נישט גוט פאר דיר, פונדעסטוועגן וועסטו אים פאלגן, אבער א צדיק וואס איז נישט גרויס וועט דיר געבן א עצה וועסטו האבן ספיקות אין אים און נאר פאלגן ווען עס זעט אויס גוט פאר דיר, דאס מיינט עשה לך רב, זאלסט זוכן און נעמען א רבי און קונה זיין אמונת חכמים אין אים, ווייל עשיה מיינט א קנין, ממילא והסתלק מן הספק, זיינע תשובות וועסטו פאלגן און נישט האבן קיין ספיקות אפילו ווען עס זעהט דיר נישט אויס אזוי, ווייל דער צדיק זעט א סאך ווייטער און טיפער פון דיין שכל דאס שטייט אשר יאמרו לך תעשה, וואס דער צדיק זאגט, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך, זאלסטו פאלגן אלעס וואס דער צדיק זאגט דיר, ימין ושמאל, צו דו פארשטייט דאס יא צו נישט. (תפארת בנים הרה"ק ר' צבי הירש שפירא ממונקאטש)

דער אויבערשטער ווייסט צו מען איז א תמים

תמים תהיה עם ה' אלקיך: (יח יג) מען טרעפט נאר 2 מאל די ווערטער עם אלקיך זאלן שטיין צוזאמען, דא ביי תמים תהיה, און ביי והצנע לכת עם אלקיך (מכה ו ח), ווייל ביי די צוויי זאכן קען מען אפנארן מענטשן און זיך מאכן א תמים אדער והצנע לכת, וואס באמת איז דער מענטש ווייט פון דעם, אבער נאר דער אויבערשטער ווייסט גוט ווי מען פירט זיך, דעריבער שטייט עם אלקיך. (רבי פנחס מקאריץ זצ"ל)

דרוש אויף בצדק תשפוט עמיתך

שפטים ושפטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך לשפוטם ושפטו את העם משפט צדק: (טז יח) מען קען זאגן צו מקשר זיין שפטים ושפטים תתן לך בכל שעריך מיט ושפטו את העם משפט צדק, [ווייל עס איז פשוט אז ושפטו את העם משפט צדק, און די שפטים וועלן משפטן ריכטיג?] נאר עס שטייט אין (אבות א ו) והיו דן את כל האדם לכהן וכו', און דאס זעהט מען פון פסוק (ויקרא יט טו) בצדק תשפט עמיתך: עיין רש"י, זאלסט משפטן וואס דיין חבר טוט אז עס טוט גוט, און עס איז דא א גוטע עצה ווי אזוי מען זאל קומען צו די מדריגה פון דן את כל האדם לכהן וכו', מען זאל שטענדיג מאכן א חשבון הנפש ביי זיך וואו מען האלט אליין אין תורה און מצות און עבודת ה', וועט דער מענטש זען אז מען האט נאך אסאך צו טאן און מען איז נישט קיין מושלם, ממילא וועט ער שוין נישט קוקן אויף יענעם שלעכט, ווייל ער וועט זיין פארנומען מיט זיך, דאס שטייט שפטים ושפטים תתן לך בכל שעריך, שטענדיג האלטן חשבון וואו דו האלטסט אין עבודת ה', און אכטונג געבן אויף זיך, וועט זיין ושפטו את העם משפט צדק, און מקיים זיין דער בצדק תשפט עמיתך. (עבודת ישכר הרה"ר ר' דוב בעריש מוואלברוז) קען מען צולייגן אז עס שטייט אין חז"ל (בראשית רבה כ"ד א) "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה", און אויך "זה ספר תולדות האדם זה כלל גדול בתורה", און די ספרים זענען מקשר ואהבת לרעך כמוך צו ספר תולדות האדם, וואס דאס מיינט בין אדם לחבירו, ווייל דער וואס איז דן את כל האדם לכהן וכו', איז מקיים ואהבת לרעך כמוך, ווייל ביידע זענען כלל גדול בתורה, ווייל אויב א מענטש האט ליב יעדן איד און איז גוט בין אדם לחבירו, האט דער אויבערשטער א שטארקע נחת רוח פון דעם און האט חן בעיני השי"ת, איז שוין גוט די שייכות צום סוף פ' ראה בכרבך ה' אלקיך אשר נתן לך: אז דער אויבערשטער וועט דיר געבן גוטע מתנות פאר מקיים זיין די צוויי גוטע מדות וואס ליגט אין בצדק תשפט עמיתך, אגב איז שוין גוט די המשך פון בצדק תשפט עמיתך לא תלך רכיל בעמיתך ווייל דן את כל האדם לכהן וכו' ברענגט צו ואהבת לרעך כמוך, ממילא וועסטו נישט זיין א רכיל, ווייל מען זעהט נאר גוטס אויף יענעם. (שמח זבולון תשפ"ו)

צוויי מהלכים אין צוויי מאל צדק צדק תרדף

[1] מען דארף זיין צדק למעלה און למטה

צדק צדק תרדף למען תחיה: (טו כ) פרעגן אלע פארוואס שטייט צוויי מאל "צדק צדק"? נאר עס שטייט אין פסוק והייתם נקים מה' ומישראל (במדבר לב כב) איז דער פסוק קומט מרמז זיין אז צדק מיינט מען אפילו מען איז גערעכט און טוט גוטס, קען א מענטש טראכטן ער איז בסדר מיטן אויבערשטן און וואס דארף אים אנגיין וואס מענטשן וועלן טראכטן פון אים, דארף ער וויסן אז מענטשן זאלן נישט רעדן אויף דיר וועגן והייתם נקים מה' ומישראל, מען דארף זיין ריין סיי אין די אויגן פון אויבערשטן, און סיי אין די אויגן פון מענטשן, וועגן דעם זאגט די תורה "צדק צדק", איין צדק זיין פארן אויבערשטן למעלה, און איין צדק זיין ריין פאר די מענטשן למטה. (אמרות ה' הגאון ר' משה ליטש ראזענבוים מפרעשבורג) מען קען מוסיף זיין אויף דעם ווארט לויט וואס עס שטייט אין (אבות ג י) כל שרונה הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו; וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום

דער הייליגער בארדיטשטובער ברענגט עשירות פאר זיין חסיד דורך א חלום

אים צום פריין, דער איד קומט צום פריין א דערשראקענער און ווען דער פריין פרעגט אים צו ער האט געקויפט א לאטארי? האט ער געענטפערט יא! פרעגט אים דער פריין צו ער וויל זיך מוישן מיט אים? האט דער איד געענטפערט אז ער קען נישט, פרעגט אים דער פריין פארוואס נישט? ענטפערט דער חסיד אז זיין רבי האט געבענטשט זיין בילעט, האט דער פריין געזאגט אהא! יעצט זע איך אז דער חלום איז אמת און איך מוז האבן דיין בילעט!

איך וועל דיר יעצט געבן טויזנט גאלדענע רענדלאך, אבער ווען דער איד זאגט אז דער בילעט וועט אים ברענגען אסאך מער פון טויזנט רענדלאך האט דער פריין געהייסן זיינע באדינערס צובינדן דעם איד און מען האט אים אונטערגעזוכט און צוגענומען זיין בילעט און דער פריין האט אים געגעבן די טויזנט רענדלאך און זאגט אז דו קענסט גיין און זיי צופירן איך האב נישט צוגענומען דיין בילעט און דיר נארנישט געגעבן!

דערווייל דער חסיד האט געזען אז ער איז אריינגעפאלן און ער האט נישט קיין ברירה אבער געזאגט אז טויזנט רענדלאך איז אויך עפעס געלט, דער פריין רופט צו דער חסיד און זאגט איך וויל זיין א ווארטס מאן און איך גיב דיר מיין בילעט אזוי ווי מיר האבן אפגעזעט, דער איד גייט צוריק צו זיין צימער און דער פריין גייט צוריק שלאפן, אויף צו מארגנס זענען זיי אלע אהיים געפארן און דער חסיד האט יעצט א קליין פארמעגן און וועט קענען באצאלן אביסל חובות און קענען לעבן פון דעם.

דער חסיד שטארקט זיך און וויל אוועקווארפן די בילעט פון פריין, אבער זיין הארץ האט געזאגט ער זאל דאס האלטן און האט אוועק געלייגט דעם בילעט פון פריין אין זיין לייזל, און פירט אן ווייטער זיין לעבן, ער ווארט אויפן טאג וואס מען קלייבט די נומערן פון לאטארי און ווען ער הערט די נומערן אז זיי זענען נישט די נומערן פון זיין בילעט וואס ער האט געקויפט, קען דען זיין אז דער צדיק האט זיך טועה געווען? אבער ער האט זיך דערמאנט אז ער האט דאך דעם בילעט פון פריין און זוכט דאס אויף און ווערט נשתומם אז גאר דער בילעט פון פריין איז געווען די ריכטיגע נומערן!

דער חסיד פרייט זיך און פארט אין די גרויסע שטאט און ווייזט זיין בילעט און מען באשטעטיגט דאס און ער באקומט א חלק געלט און א שטר אז ער וועט באקומען די אנדערע געלט, דערווייל איז ער אריינגעפארן קיין בארדיטשטוב איבערגעבן דעם צדיק וואס איז געשען, ר' לוי יצחק לאכט און זאגט אז ער האט נישט געווען קיין עצה פאר אים און ער האט געמוזט צווינגען דער שר פון חלומות זאל קומען צום פריין ער זאל דיר געבן זיין בילעט וואס האט געדארפט געווינען כדי דו זאלסט געהאלפן ווערן! דער חסיד האט געדאנקט דעם צדיק און איז געווארן צוריק א עושר און א גרויסער בעל צדקה זי"ע.

דער הייליגער צדיק הרב ר' לוי יצחק מארדיטשטוב זצוק"ל (יארצייט איז ב"ה תשרי תק"ט) האט געהאט א חסיד וואס האט פלוצלינג פארלוירן זיין גאנצע פארמעגן און איז געווארן א גרויסער בעל חוב, זייענדיג צו געוואוינט צו א רייכע לעבן איז געווען זייער שווער אנצונעמען דעם נייעם מצב און האט זיך פרובירט צו שטארקן, וועגן דעם איז ער געפארן צום הייליגן צדיק און כסדר אויס גערעדט זיין שווערע מצב און די אונטער דריקונג פון די בעלי חובות, אבער דער רבי האט געזאגט ער זאל נישט זיין באזארגט, דער אויבערשטער וועט אים זיכער העלפן.

אבער די צייט רוקט זיך און דער חסיד זעט נישט קיין ישועה און ער שעמט זיך צו בלייבן ביי אים אין שטאט און פארט קיין בארדיטשטוב און גייט אריין צום רבין און זאגט ער האט נישט פארוואס אהיים צופארן אן א ישועה. דער רבי טראכט און טראכט און זאגט איך האב נאר איין עצה פאר דיר: גיי קויף א לאטארי פייס- און דער אויבערשטער וועט דיר העלפן אז זאלסט טרעפן די ריכטיגע נומערן און וועסט צוריק ווערן א עושר, זאגט אים דער חסיד אבער ביז מען קויפט און ביז מען ווייסט וועלכע נומער איז ריכטיג און ביז מען באקומט די געלט וועל איך נישט קענען אויסהאלטן פון די בעלי חובות, און איך האב זייער ווייניג אויפן טעגליכע לעבן, האט דער צדיק געזאגט אז דער אויבערשטער וועט נאך העלפן איידער ער וועט וויסן צו זיינע נומערן זענען ריכטיג! דער חסיד גלויבט אין די ווערטער פון צדיק און איז רוהיג אז ער וועט מצליח זיין!

דער חסיד נעמט א ברכה פון צדיק און פארט אריין אין די גרויסע שטאט צו קויפן זיין לאטארי, עס איז שוין געווען פארנאכט'ס האט ער מחליט געווען אריינצוגיין אין א קרעטשמע איבערגעכטיגן, יענע טאג איז אויך געפארן א יונגער פריין קויפן די לאטארי ווייל די פארדינסט האט געדארפט זיין צען טויזנט גאלדענע רענדלאך, און דער פריין האט געוואלט פראבירן זיין מול, און דער יונגער פריין איז אויך געקומען איבערגעכטיגן אין יענע קרעטשמע. דער פריין לייגט זיך שלאפן און חלומט אז איד וואס געפינט זיך אין די קרעטשמע האט געקויפט א לאטארי וואס האט די ריכטיגע נומערן, און ער זאל זען זיך מוישן מיטן איד, דער פריין לאכט זיך אויס פון חלום און לייגט זיך ווייטער שלאפן אבער ווען דער חלום האט זיך איבער געחזרט דריי מאל האט ער מחליט געווען ער וועט אויספרובירן זען צו דאס איז א אמת'ע חלום צו נישט!

ער האט אויפגעוועקט איינע פון זיין באדינערס אינמיטן זיין בעסטע שלאף און הייסט אים גיין זען צו עס איז דא א איד אין קרעטשמע וואס האט געקויפט א לאטארי, און אויב יא זאל ער אים ברענגען אהער, דער באדינער פארשטייט נישט וואס דער פריין וויל פון אים אינמיטן די נאכט אבער ווען דער פריין האט אים געווארנט, האט ער געמוזט זיך אנמאן און גיין פון צימער צו צימער ביז ער האט געטראפן דעם איד וואס האט געקויפט די לאטארי און כאפט אים אן און ברענגט

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העלמי לספרים שאינם נמצאים ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

ספר צמח ה' לצבי דפ"ר \$2300, זאת זכרון מחזה מלובלין דפ"ר \$3000, סעט משניות משערנאויץ תרנ" \$2500, סידורו של שבת דפ"ר \$12000 שו"ת הרי"ם דפ"ר עם חו"מ מצב מופאר שייך למשפחת החידושי הרי"ם \$2500, ספר אמרי ברוך ווינצ' דפ"ר \$900 ספר אהבת ישראל ווינצ' דפ"ר \$700, ספר עבודת יששכר דפ"ר \$1000 הגדה פרי חיים שהשתמש בו בעל חלקת יהושע מביאלא \$3000 ח"י הרשב"א עם חתימת הגאון ר' שמשון אהרן פולאנסקי מטעפליק \$600 ספר טורי אבן דפוס ראשון עם חתימת הגאון רב שמעון לאנגסאם בעל שלמי רגלים על חגיגה אבד מעלין \$1500 ספר מקצוע בתורה להגאון מפלאצק דפ"ר עם חתימה וחתימת הרה"ק ר' משה ירוחם מארגנשטערן בנו של הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאצק זצוק"ל \$2000 ספר פרשת דרכים דפוס ראשון עם חתימת והגהות הגאון רב שלמה חכים בעל מלאכת שלמה שאלוניקי תרכ"ז וגם חתימת נכדו ר' דוד חכים \$1000 סעט ערבי נחל שבידך ונתן הרה"ק מטאשע זצוק"ל לבחור שנבחן על סוגיא בש"ס עם אישור \$800 זמירות שבת שבידך ונתן הרה"ק בעל מאור ישראל מסקולען תשע"ט לתומך \$750, איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת וחתימת הרה"ק עזריאל הילדסהיימער \$650 איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת ר' חיים יעקב ב"ר יהודה דוב פיינשטיין שהיה שד"ר מצפת \$600 איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת ר' אברהם יצחק וויינבערגער מקליינווארדיין ובנו ותלמידו ר' צבי הירש בלום \$700 ישמח משה שייך להרה"ק מטאש עם כתב ידו מעיר מאש עם אישור \$10000 ספר דינים ומנהגים לביהכ"נ דחברת אחים ברעסלויא תקצ"ג לא ידוע \$2000 חומש ויקרא סלאוויטא עם חתימת הרה"ק ר' חיים מקאסוב בעל תורת חיים \$45000 גמ' שלמד בו הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק \$2500 תהלים שאמר בו הרה"ק ר' שלמה מבאבוב כל חודש אלול תשנ"ח \$15000 דפ"ר קדושת לוי מהדורא תנינא תקס"ז חסר השער 61 דפים \$4500 ספר מעבר יבוק ויטאמיר \$2000 מכתב הרה"ק ר' מנחם מענדל מפביאניץ הי"ד \$1500 מכתב המנחת אלעזר עם ראשי הקהל להתנות בתו עם ברכתו \$8000, מכתב ארוך שנת תש"ו מאגדת ישראל ארצה"ב מבקשים עזרה מאגדת ישראל לונדון עזרה חותמים אדמו"ר מבלאזוב, ר' אלי' מאיר בלאך, ר' שמעון שוואב, אלימלך טרעס ור' הענדרעלס \$3800 מכתב הרה"ק ר' יחזקאל מאוסטראווא \$1800 ספר עם הגהות השפת אמת ממור עם האמרי אמת והרה"ק ר' משה בצלאל \$60000 ספר שייך להתפארת עזריאל תלמיד המגיד ממעזריש וגם השפת אמת ממור \$35000 שו"ע יו"ד ח"ב חו"מ ח"א פלאוויטא \$3000 כל אחר, ספר אמרי יהודה מהנה"ק מסקולעדי עם ב' חתימות מהגאון ר' יחיאל מיכל הכהן פריער בעל תורת יפה בנו של הגאון רב נתנאל בעל פני מבין \$2500 ספר מטה משה ב' חתימות מהגאון ר' יחיאל מיכל הכהן פריער בעל תורת יפה עם הגה \$2500 מכתב הגאון ר' יונתן שטייף תש"א מבקש מר' יעקב רוזנבוים להצילו \$1800 ספר עם חתימת הגאון בעל חמדת שלמה והרה"ק ר' יעקב אדמו"ר מעיזוב בן הרה"ק מששענבאוו \$3500

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA - 718 - 438 - 8414 ~ 718 - 633 - 5500 Hours are 12-7:30 Fri 11-1:00, To receive the pades: padesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday, check out our website www.seforimworld.com.